

БЮЛЕТИН

Проект: Имаш право да решаваш

ПО ПЪТЯ КЪМ ПРОМЯНАТА

Подкрепеното вземане на решения е процес, който ни показва малките стъпки към значимата за човека с интелектуални затруднения промяна - промяна, която ще му помогне да бъде по-самостоятелен и независим, по-уверен и значим.

Как се случва промяната?

Описание през личните истории на хора, с които екипите по проекта работят

Юни 2015 – Март 2016 / Брой 2

ЦВЕТИ

Наричам я Цвети, защото тя предпочита така.

Казва ми: „ *Името ми идва от истинско цвете. Харесва ми!*“.

Още преди четири години тя започна изграждането на своята подкрепяща мрежа. Първо пожела да включи най-близките хора до себе си - брат си и майка си. Амбициозно или не, първите желания, които назова в своята подкрепяща мрежа е да стане студент и да има възможност да продължи да посещава своята група в ЦСРИ на лица с проблеми от аутистичния спектър.

Цвети е вече втори курс студент и учи „ Библиотечни и информационни технологии“ в Софийски Университет. Полага изключително много усилия, за да се справи с учебния материал. Част от изпитите успява да вземе, за други и трябва повече време. В ученето е подкрепена от своя брат.

През годините на участие в Проект „ Подкрепено вземане на решения“ девойката се промени...

Избирайки, своите подкрепящи, тя разви и разбирането за функциите им и към настоящия момент тя е напълно наясно кой в подкрепящата мрежа с какво я подкрепя.

Цвети започна да назовава предпочитанията си за обличане, започна да ходи на маникюр, инициира запознанство със своя личен лекар, посещава заведения за забавления със своите подкрепящи, пее и танцува народни хора...Списъкът на позитивите, които тя откри, подкрепена от своите подкрепящи лица е дълъг.

Професионалното ѝ развитие започна с още един подкрепящ и стаж в Европейски Софтуерен институт, където девойката, подкрепена от своя ментор Бранимира Христова, се включи в реален работен процес. След това Цвети остана на работа там, а сега се раздели с първото си работно място и продължи да се развива. На този етап девойката работи в нова фирма (EPAM). Има собствено бюро, което си избра и ежедневни работни задачи, както всеки от нас.

За нея подкрепящата я на работното място Станислава казва:

„ Цвети е един прекрасен човек. Тя ме промени, промени мен и още 109 човека! Не вярвах.....но ето, когато всеки даде по нещо, промяната се случва!“

Цвети продължава да търси своите подкрепящи, да иска, да сбъдва, да се тревожи, да има трудности..

Сега е на 23 години, а баща ѝ казва за нея:

„ Преди няколко години тя започна да живее своя живот!“

АНГЕЛ

Всеки път ни посреща с усмивка и казва:

„ Обичам да има гости!“

Ангел живее в Защитено жилище за лица с интелектуални затруднения. Преди две години посочи своите първи подкрепящи - двама специалисти от услугата и Митко.

За Митко казва: *„ С него работиме - боядисваме, ремонтираме!“*

Ангел има интелектуални затруднения и с подкрепа, той назовава своите желания. Често му липсва обаче разбиране за това какви усилия да положи, за да ги осъществи.

Много иска да си купи телевизор, но не успява да събере пари за него.

Казва: „ Да събираме трябва, ама не става!“

Понякога по-трудно, друг път с повече успех младежът се справя с голяма част от ежедневните си задължения- планира какво да си купи за ядене, пазарува в магазин, грижи се за почистването на дрехите си, помага на Митко да ремонтират. Без подкрепа, на този етап Ангел се затруднява да планира всичко в детайли и да съобразява времето и възможностите си, но е изпълнен с желание.

Чувства се щастлив, когато общува с други хора и полезен, когато работи.

Преди около два месеца, Ангел назова настоящата си голяма мечта, а именно да бъде дърводелец. В подкрепящата му мрежа се обсъди това желание и не след дълго, то стана реалност. Сега той ходи в дърводелски цех и има задачи, които подкрепящият го Тома му поставя всеки път. Ангел работи и се усмихва, защото работата му носи онова чувство - “да бъде полезен“, а за Тома той казва: „Той е добър и ми помага“!

Подкрепеното вземане на решения е двупосочен процес - процес на развитие за хората със затруднения , но и тест за човешчина, солидарност и отговорност у човеците без диагноза.

Споделено от Тома (нов подкрепящ на Ангел):

„.....той беше запомнил кога ми е рождения ден и ми се обади. Пожела ми да бъда здрав. Обади ми се рано сутринта и не спрях да мисля за това пожелание цял ден !Мислех, че аз му помагам, но явно той също!“

МИТКО

Митко е настанен в институцията още от своето раждане. Преминал е през две институции и сега е настанен в защитено жилище. След промяната на местоживеенето идва и нова промяна в живота на младежа - включването му в проекта „Подкрепено вземане на решение“.

„С Митко се виждаме редовно, веднъж-два пъти в седмицата, разговаряме за това какво може да постига сам, какво е свикнал да решава сам, за това как се чувства в училище, какъв иска да стане, кои са неговите приятели, какво обича да прави в свободното и време.“- казва неговият фасилитатор. С всяка среща се вижда промяната в самочувствието на младежа - стреми се към все по-голяма самостоятелност, иска да може и сам да пазарува. В този процес се включват постепенно и трудотерапевтите от защитеното жилище. Те решават, че за младежите е важно да се научат да пазаруват и започват интерактивно обучение, с помощта на което младежите са обучени да разпознават парите, да могат да си заявят поръчката в магазина, да си вземат рестото. Митко е първият от младежите, който усвоява тези умения и през есента вече прави първата си самостоятелна покупка. След като отново тръгват на училище, той е този, който купува закуски на младежите в училище и редовно пазарува от близкия до къщата магазин. Сега вече Митко подкрепя останалите младежи при пазаруване.

Това е само малка крачка по пътя към промяната, но достатъчна, за да ни покаже, че промяната е възможна, стига да работим целенасочено и уверено за нейното постигане.

МАРИЕТА

От около две години (2013 г.) е настанена в Защитено жилище за жени „Александра“ в гр. Видин - преди това е живяла с баща си. Има основно образование, завършила е помощно училище в град Видин и след това започва да посещава Дневния център за възрастни хора с увреждания към РДПЛУЗ – Видин. Мариета не е поставена, но е в риск от поставяне под пълно запрещение и е включена в проекта, за да се избегне това в бъдеще. Тя е доста самостоятелна - познава парите и умее да борави с тях, умее да смята, да чете и пише и има основни умения за работа с компютър.

Личностният профил и личният житейски план

Момичето споделя че много би искала да си остане в ЗЖ и да посещава Дневния център; да подобри уменията си по тенис на маса и да тренира всеки ден, за да стане по-добра; да се срещне със сестра си и брат си; да посети други градове; би искала да ходи на работа всеки ден и да получава заплата. Въпреки че чете много книги и пише, Мариета има неправилен изказ, характеризиращ се с разбъркан словоред, недовършени изречения или липса на логическа връзка в изказванията, затова в тази област се нуждае от подкрепа. Момичето има нужда от подкрепа и в уменията да разпределя правилно парите си като месечен бюджет.

Подкрепящата мрежа

- Мариета тренира почти всеки ден тенис на маса, заедно с Радослав, който е част от нейната подкрепяща мрежа и работи като кинезитерапевт към Дневния център
- Има регистрация като безработна в Дирекция „Бюро по труда“ - Видин и се подкрепя от Светлана (друг член на мрежата ѝ за подкрепа). В момента Мариета всеки четвъртък замества друго момиче в близкото заведение за хранене.
- Срещата с брат ѝ и сестра ѝ е сериозно предизвикателство пред подкрепящата мрежа. Сестра ѝ е осиновена и няма друга информация за нея, а с брат си се е виждала за последно, когато е била ученичка и не поддържат контакт оттогава. Едно от подкрепящите лица (Людмила) помага за осъществяване на тази част от индивидуалния план.

- Мариета е част от група по самозастъпничество, сформирана към Дневния център, който посещава и **беше избрана за Председател на сформиранията към БАЛИЗ Национална Платформа на Самозастъпниците (НПС) с право да участва в Управителния съвет на организацията.** Като Председател на Платформата на самозастъпниците, пред Мариета се отварят възможности да осъществява мечти -за пътуване и посещаване на други градове; за срещи и общуване с много хора.

АСЕН

.....Страхува се да не остане „на улицата“. Доскоро Асен живееше заедно с баща си в апартамент, дарен от баща му на неговия чичо. Баща му беше много болен и Асен се грижи за него, но се страхува, че ако баща му почине той ще остане сам и без дом.

....Би искал да има пари, за да може да се грижи за себе си. Асен няма работа. Получава пенсия.

....Би искал да има приятели и хора, на които да разчита.

....Би искал да отиде на почивка/екскурзия. До момента рядко е имал такива възможности покрай грижите за баща си

Това са страховете и мечтите на Асен, отразени в Личния житейски план и те се превърнаха в цели, които подкрепящата мрежа ще му помогна да постигне.

- НАСТАНЯВАНЕ В ЗАЩИТЕНО ЖИЛИЩЕ - една от мечтите на Асен вече е осъществена - той е настанен в Защитено жилище в град Видин. Сега има възможност да се вижда по-често с приятелите си и да прекарва време с тях. Всеки ден посещаваше баща си и прекарваше време с него, но за съжаление той почина през 2015 г. Асен е спокоен, че няма да остане без подслон.

- НАМИРАНЕ НА РАБОТА - Асен започна работа за кратко в една фирма за почистване, но скоро изгуби работата си, след като не беше спазил определеното му работно време. Работата на подкрепящите го лица в момента е насочена към повишаване на чувството му за отговорност. Възлагат му се различни задачи с тази цел. Включил се е и в групата по самозастъпничество, сформирана към Дневния център, който посещава. Продължават да се търсят възможности за работа.

- Вече втора поредна година той ходи на почивка на море, заедно с някои от останалите потребители на Дневния център към РДПЛУЗ – Видин., включи се и в екскурзии, организирани от Дневния център : посещение на пещерата „Магура“, гр. Кула и Раковишкия манастир.

Асен има голямо доверие на хората от подкрепящата мрежа и вече знае към кого да се обръща за помощ и го прави.

МАРИЯ

Мария е на 33 г. с диагноза тежка умствена изостаналост, поставена е под пълно запрещение. От 01.10.2015 год. живее в ЦНСТ гр. Бобов дол, но преди това животът и е бил изцяло в институции.

Включена е в проекта за подкрепено вземане на решение от месец март 2015 г. Това е важен момент в живота на Мария. Тя възприема потребителите и персонала на ЦНСТ като свои най-близки и доверени хора и те стават част от нейната подкрепяща мрежа.

Защо включването в проекта е важен етап от живота на Мария

Въпреки трудностите в комуникацията, Мария се опитва сама да изразява желанията си, а хората, които я подкрепят, я поощряват и включват във всички дейности, които желае да извършва. Сама решава как да протече ежедневието ѝ, в кои дейности да участва, с какво да се облече и как да планира свободното си време.

Мария е подкрепена и вече осъществява първата си мечта – да работи в кухнята и да участва в приготвянето на обяда. Тя изпитва голямо удовлетворение от работата в кухнята и в резултат на подкрепата, която получава, усъвършенства и изгражда нови трудови навици и умения в тази насока. Неуверената, несигурна и плаха в действията си млада жена, сега взема активно участие в подготовката и процеса на приготвяне на обяда.

Подкрепящите я лица работят и по осъществяване на другата нейна цел и желание - да се научи да пазарува – тя вече различава видовете търговски обекти, осъзнава, че парите са неизменна част от пазаруването, но все още не осъзнава тяхната стойност.

Всеки неин минимален успех вдъхва кураж и самоувереност, както на нея, така и на подкрепящите я лица.

ИЛИЯ

Илия е на 32 г. с диагноза тежка умствена изостаналост, поставен е под пълно запрещение. От момента на раждането си е отглеждан в различни социални и здравни институции и затова възприема потребителите и персонала, с които съжителства за свое семейство. Включен е в проекта „Подкрепено вземане на решение“ през месец март 2014 г.

Въпреки положените усилия да се привлекат като членове на подкрепящата мрежа хора извън услугите, това не се получи и затова и Илия се подкрепя от персонала на услугите които посещава, с които той обича да общува.

Как се променя живота на Илия?

Илия е активен и сам казва, че обича да помага. Грижи се за поддържането на ред и чистота в ЦНСТ, където живее и дворното пространство. Тъй като изхвърлянето на боклука за него е много важно, заедно с членове от подкрепящата мрежа, решават това да е негово задължение в ЦСРИ. Все още трудно се справя със задачата да прави това в определено време и затова се тренират тези негови умения.

Илия оказва съдействие и помага на голяма част от останалите потребители в къщата, в която живее. Изявява интерес при работата, свързана с градинарството и грижата за засадените растения. Проявява желание и интерес към пазаруването, справя се с вземането на решения относно покупките и постепенно започва да осъзнава ролята на парите в качеството им на разменна единица. Чувства се полезен и удовлетворен от това, което прави, а това окуражава подкрепящите го лица да продължават да работят за постигане на промяната, записана като цели в личния житейски план на Илия.

ГАЛЯ

„Живот в семейство на всяка цена или живот в Зажитено жилище?!?”

Галя е незрящо момиче на 26год., с интелектуално затруднение, отглеждано в семейна среда. Преди две години баща ѝ умира и Галя остава с майка си, която е и неин личен асистент, в семейната къща, но семейството има сериозни финансови проблеми и в къщата няма ток и вода.

Важната роля на подкрепящата мрежа и как да не прекрачим тънката граница от подкрепа към намеса в живота

Момичето споделя с членовете на подкрепящата мрежа, че майката често отсъства от дома им и тя среща големи трудности в ежедневието си. Това е и причината, Галя да поиска от подкрепящата мрежа (ПМ) съдействие да бъде настанена в Защитено жилище (ЗЖ).

На проведена среща на ПМ, на която присъства майката, близките изразяват несъгласие да се настанява в ЗЖ, като майката поема ангажимент да прекарва по няколко часа всяка вечер при дъщеря си. След тази среща обстоятелствата не се променят и животът на Галя става много рисков- майката я търси само за пари, а мъжът с когото живее дори си позволява да упражнява физическо насилие над нея. Членовете на подкрепящата мрежа, консултират случая със социален работник и психолог от дневния център, който Галя посещава и провеждат нова среща, по време на която момичето декларира, че не иска да живее с майка си, че иска да бъде самостоятелна и има желание да живее в ЗЖ. Членовете на мрежата преценяват, че животът на момичето е в особен риск и трябва да се предприемат спешни мерки и съдействат на Галя да бъде настанена в ЗЖ.

Момичето споделя, че се чувства добре, спокойна е и съжалява че не е отишла по-рано.

Но работещите с момичето членове на подкрепящата мрежа и членове на екипа по проекта „Имаш право да решаваш“ продължават да си задават етичния въпрос – дали това е правилното решение и дали не са се намесили съдбовно в живота на момичето, без да имат съгласието на майката, която я е отгледала. Отговорите на тези въпроси не са еднозначни и прости, но те ще бъдат получени през възможностите за развитие, които Галя получава и през посланията, които тя дава.

СИЛВИЯ - „Една сбъдната мечта!“

Силвия е момиче на 28год., с умерена степен на интелектуално затруднение. Губи родителите си още като дете и е настанена в Дом за деца с физически увреждания в гр.Луковит, след това - в Защитено жилище в гр.Ловеч, където живее и до момента.

Подкрепящата мрежа помага мечтите да се сбъдват

Подкрепящата мрежа на Силвия действа вече втора година и работи активно за осъществяване на целите от личния ѝ житейски план.

Силвия взема участие в първото Общо изборно събрание на Националната платформа на самозастъпниците към Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения в София и след участието си запознава младежите с целта на Националната платформа и колко е важно хората със затруднения да говорят за себе си и да бъдат чути, показва им направените снимки.

...Но голямата мечта на Силвия е да се срещне със своята сестра и през последната година членовете на Подкрепящата мрежа се опитват да и помогнат да осъществи тази своя мечта. По време на престоя си в София, благодарение на усилията им, момичето успява да осъществи тази своя мечта. Срещата е била много емоционална, обещаха си тази среща да не е инцидентна и да се чуват регулярно по телефона. Състоялата се дългоочаквана среща на двете сестри ще доведе до възстановяване на близки, родствени отношения, които са важни за всеки човек, още повече за хората с интелектуални затруднения. Съществуването на макар и не в достатъчна степен пълно семейство, ще бъде добра основа за по-доброто бъдеще на Силвия и ще я направи по-уверена.

ГОЛЕМИЯТ УСПЕХ НА ПРОЕКТА – ПРЕЦЕДЕНТ В СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА - СВАЛЯНЕ НА ЗАПРЕЩЕНИЯ на хора с интелектуални затруднения.

Дело № 288/ 2015г. или Делото Елица - Трето спечелено дело на екипа в Добрич за сваляне на запрещение

Всичко започва през 2013г. – Елица живее в дома в с. Крушари и е включена в проекта за подкрепено вземане на решения. Следват дълги разговори с подкрепящите лица- групови и индивидуални, анкети, посещения при външен психолог в Добрич и в средата на април 2015г. Ели напуска дома в Крушари, настанена е в ЦНСТ. С назначаването на нов настойник, на 4 май, екипът по проекта в Добрич подава исквата молба за сваляне на запрещението.

Датата на първото дело е на 20 юли 2015г., Елица е разпитана от съдията. Освен на стандартните въпроси, дава пълни и ясни отговори за настаняването в ЦНСТ, настойничеството, проекта „Подкрепено вземане на решение“ и по- късно „Имаш право да решаваш“; обяснява защо иска да бъде свалено запрещението и разказва какво работи в настоящия момент; използва изрази като „възнаграждение за положен труд“, „трудов договор“, „постоянна работа“, „ длъжностна характеристика“, което впечатлява съдията и прокурора.

Второто дело е насрочено за 20 септември, но вещото лице по делото се променя, което променя и датата на делото - 26 октомври.

Промяната на вещото лице – нов, непознат лекар, налага много допълнителна работа – срещи, разговори, нови психологически тестове, на базата на които лекарят изготвя и експертното си решение.

На самото дело, вещото лице много смело изразява несъгласието си със закона, лица като Елица да бъдат поставяни под запрещение и няколко дни по-късно излиза решението на съда за сваляне на запрещението.

Елица е свободна да прави своите избори в живота и да живее като пълноценен човек. Тя вече има работа, която обича - детегледач в новоизградените ЦНСТ- та и има трудов договор - договор, който до скоро беше само мечта.

Целта на проекта е много хора да получат шанса на Елица и това започна да се случва, мечтите започнаха да стават реалност!

Следва продължение.....през следващите месеци от изпълнението на проекта....!!!

